

- **Lugar:** O Chao, SAN TISO DE ABRES.
- **Narrador:** Francisco Bello Castaño, 82 anos (2013).
- **Recopiladores:** Jesús Suárez López, Fernando Ornos Fernández y Ángel Prieto Souto.
- **Grabacióis:** *O firmamento*.

O firmamento

[Francisco]: Mira, enriba naide sabe lo que hai. Y están con subir a la luna, que hai animales y que hai... ¡no hai nada! Son cosas hechas que no puede llegar uno a elas. É como la tierra, ta en un eje e gira, ¿quén foi ve-lo eje embaixo? Nada, eso son cousas que nun se pode yegar a eyas, nun hai volta que darye. ¿Nun ves a luna cómo nun escarrila nin o sol?, a su horario e... y o día, todo eso. Eso é un reló qu'está aí perfeto aí que nun se puede tocar en él nin ir a él a nada. Todo é un cuento de ir á luna e qu'había animales e qu'había eso y gastar miyóis. Os moros adoran o sol ou a terra ou todo eso, nusoutros adoramos a Dios. Nun hai nada de adoración nin nada, ho.

Tamén hai eso, que cando pra nacer ou morrer hai unha facha que corre. Eso vino eu, ¡eh! Un día iba eu pró Chao, na Redondela, e taba Mari Roca alí sentada no banco e díxome a mí:

—¡Ai, Dios, Paco!, ¿viche unha luz pasar que se vía todo o pueblo?

—Vin, vin —díxeny e—, algo hai, dicen que é pra nacer ou pra morrer.

—Tache miña cuñada de Vilar de parto.

E cando nacéu a nena pasóu a facha esa, por cerca de Vilar se acabóu. E cando morréu a madre de Román iba eu aquí prá casa de miña madriña e vin pasar unha facha tamén pró Castro de Riba. Aquela morréu de repente, nun se soupo tal, y al outro día: “Morréu Juana de Román, morréu Juana...” e xa vin eu a facha. É unha facha que aluma... vese todo eso. E dicen que pra morrer e pra nacer que hai unha facha que corre. Víamos aquilo y eso, ora que o de... o que víu Mari e todo eso, iba eu pola Redondela adiante polo carreiro e víuse as casas todas do Chao e todo todo alumando de miedo, ¡eh! E Mari tamén taba asustada e dixo:

—Pro ¿viche?, ¿viche?

—¡Vin, home, vin! Algo debe haber...

—Pos éche por eso —dixo Mari—, éche por eso que dicen a eso, que cando ta unha persona nacendo, un pícaro nacendo o todo eso, que pasa unha facha, ou cando se morre.

Eso vino eu, ¡eh! Depós hai estreyas que se corren, pro esas nada. No firmamento enriba hai moitas que pasan... eso. Bueno, xente que tiña fe neso. Enriba nun hai nada, hombre. Unha vez preguntóuyele a un cura unha persoa:

—Bueno, dígame de hombre a hombre o que ye vou preguntar.

—Pos heiche decilu.

—¿Qué haberá enriba?

—Únicamente si hai alguna gotera.

Os curas saben todo tal, lo que pasa é que tein a carrera e tein que defendela, nun hai volta que ye dar. Saben que nun hai nada e que todo é un cuento, hombre. Os veyos d'antes non, pro os novos agora, os d'agora, xa se descubren eles. El de riba nun hai quen sepa nada, eso foi feito pra nun saberse.

027.
FRANCISCO BELLO CASTAÑO
O Chao, SANTISO DE ABRES

Foto: Jesús Suárez López

